

SLOVAN.

Štev. 20.

V Ljubljani, dne 15. maja.

1884.

Vsebina: Demonstracija z — avstrijsko zastavo. — Gospodarski deklški zavod. — Dolenjci. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice — Politični razgled. — Tržne cene. — **Ilustracija:** Mostar.

Demonstracija z — avstrijsko zastavo.

„Slovensko politično društvo“ mariborsko je zborovalo v nedeljo 4. dan t. m. v Slovenski Bistrici. Na tem zborovanju je poslanec dr. Radaj poročal o svojem delovanju v štajarskem deželnem zboru, vrhu tega pa so se razpravljala druga za naš narod na Štajarskem imenitna politična vprašanja. Navadno se zborovanja političnih društev prirejajo z velikim hrupom in kolikor moči demonstrativno. Opozarjamo samo na nemške „Wanderversammlunge“ na Češkem in pa na razne agitacijske shode, katere sklicevati v raznih nemških gnezdih na slovenski zemlji Dolenjega Štajarskega so doslej dostikrat čutili potrebo uneti apostoli nemškega „Šolskega društva“. Tudi „Slovensko politično društvo“ bi bilo lahko ravnalo tako; tudi ono bi bilo smelo in moglo prirediti svoj shod s hrupom in demonstrativno, kar bi se posebno s tem bilo doseglo, ko bi bilo poslopje, namenjeno zborovanju, lepšalo s slovenskimi trobojnicami, da bi videli slovenjebistriški nemčurji in Nemci, da žive in v svoji prevzetnosti nemškonarodne kozle prevračajo po slovenski zemlji.

Ali kakor se ves naš narodni boj prav ugodno razlikuje od neprestanega ščuvanja in politične brezozirnosti naših ob studenci nemške „kulture“ opojenih nasprotnikov, tako se je tudi ravnanje „Slovenskega političnega društva“ lepo razlikovalo od enakih shodov, katere so prirejevali oni in v tem konkretnem slučaju posebno od shoda, ki so ga mariborski in slovenjebistriški hujskači sklicali isti dan v dvorano mestne hiše. Ko nas naši nasprotniki vedno napadajo in kakor grabežljivi in krvoločni volkovi prežé po naši domovini in naši slovenski narodnosti, prizadevamo si mi vedno le, kako bi se v bran postavili ter se jih odkrižali in ohranili pred njimi svoje najsvetejše pravice. Oni so napadniki, mi napadenci in branitelji.

To je hotelo izraziti tudi „Slovensko politično društvo“ mariborsko že z unanjim svojim ravnanjem, zato je namesto slovenske trobojnice na hišo, v kateri se je imelo vršiti njegovo zborovanje, dalo obesiti črnorumeno državno zastavo, da bi s tem zasvedočilo neomejeno udanost slovenskega naroda vladarju in državi ter dokazalo, da od njiju pričakuje zaščite in varstva svoje narodnosti. Državna zastava je bila doslej sveta vsem narodom države; okolo nje so se zbirali vedno zložno, naj so jih sicer tudiločile politične strasti in separatistične težnje; ona je bila znamenje, katero nam je nemo,

a zgovorno pričalo: „in hoc signo vincetis“ narodnostna svoja protivja. Še le slovenjebistriškim hujskačem in neblazega spomina pretepačem ter premodremu njihovemu županu je bila prepuščena velika iznajdba, da je razobešanje črnorumene zastave v Avstriji nevarna demonstracija, katera se nikakor ne sme dopustiti in zgodi se gorostasna neverjetnost — ki je pa, žal! popolnoma resnična —, da c. kr. orožniki na povelje c. kr. poverjenika ukažejo sneti „nevarno“ državno zastavo.

Ta dogodek, kakor malenkosten se utegne sicer zdeti nekaterim oficijoznim lepopiscem, gotovo je najvažnejši dogodek poslednjih dni v notranjem našem političnem življenju in napak ter naravnost nevarno bi bilo, ko bi se centralna vlada na Dunaji dala potolažiti in preslepiti s sofistnimi in olepšujočimi poročili onih svojih organov, ki so se o ti priliki tako nesmrtno kompromitovali. Važen je ta dogodek zategadelj, ker nam jasno priča, kake so težnje naših nemških narodnjakov in ker nam dokazuje, da je del c. kr. uradništva tako slepo udan falcijozni stranki, da sprejema od nje naloge in izvršuje ukaze, kakeršen je bil slovenjebistriški.

Poudarjali smo že v jedni prejšnjih številkih, da se je med avstrijskimi Nemci začela če dalje intenzivnejše širiti nemškonarodna propaganda, katere konečni namen je, trdno spojiti Avstrijo z nemško državo in podrediti nje moč veljavi in moči pruske države. „Pour le roi de Prusse“ je doslej sicer skrito, vendar pa gotovo gaslo nekaterih — in sicer ne več maloštevilnih — nemških politikov v Avstriji. Klasična priča temu nam je cvetelski poslanec vitez Schönerer, kateri ne prikriva svojega političnega prepričanja; dokazi so nam pa poleg tega razne izjave nemških listov. Vsem tem dokazom se je pridružil sedaj nov — v Slovenski Bistrici. Ko so označili tamošnji nemčurji in Nemci kraj svojemu zborovanju — mestno hišo — z nemškonarodno zastavo ter tako z barvami, katere v Avstriji v tej sestavi niso priznane in nimajo pravice, da bi jih razobešali, zasvedočili svoje stališče; — veleli so sneti črnorumeno zastavo iznad poslopja, v katerem se je imelo vršiti „Slovenskega političnega društva“ zborovanje, češ, da se ž njo ne sme demonstrirati v Slovenski Bistrici. Ali je potreba še jasnejše izjave? Ali je treba še natančnejšega dokaza o

težnjah slovenjebistriških hujskačev? — Pač so potem sneli tudi sami svojo velikonemško zastavo; ali to ne znači nič, kajti resnica je, da so z razobešeno prusko zastavo že poprej razodeli svoje mišljenje.

Pri tem se nam pa uriva drugo vprašanje in sicer: kaj je uzrok, da so mogoče take nepatrijotske demonstracije na Spodnjem Štajarskem, tedaj v deželi, kjer v kompaktni skupini stanuje državi in vladarju vedno zvesti narod slovenski? — Odgovor na to vprašanje ni težak onemu, kateri je opazoval, kako so se v poslednjih dvajsetih letih razvijale stvari na Spodnjem Štajarskem; kateri je videl, kako so razne vlade in njihovi organi vedno podpirali ono stranko, kateri je bilo v prvi vrsti do tega, da zatirajoč slovenski narod in teptajoč njegove pravice neti in uzdržuje nezadovoljnost med prvotnim prebivalstvom zemlje. Vse to ravnanje je bilo dobro premišljeno in namerjeno v to, da bi zarad te nezadovoljnosti nastala med Slovenci mrznja do vlade in sovraštvo do državnih naprav in bi potem bilo delo nemškonarodni stranki jako olahkočeno.

Toda tudi to ni omajalo slovenske zvestobe, ali dogodek v Slovenski Bistrici pa bodi merodavnim krogom v svarilo, kam zabredemo, ako se še nadalje dovoli c. kr. uradnikom rovati na Štajarskem proti slovenski narodnosti, udeleževati se nemškonarodnih demonstracij in podpirati destruktivne tendencije in demoralizatorne namene nemškega „Šofskega društva“. Vlada naj spozna, da je Slovenci niso le potrebni na Primorskem, temveč tudi na Štajarskem in Koroškem; ona naj konečno izprevidi, da so samo Slovenci oni element, na kateri se more zanašati v vseh kritičnih položajih, ki utegnejo državi nastati od unanjih zapletov na južnih in severozapadnih državnih mejah. Po tem spoznanju pa naj uravna tudi svoje ravnanje in če jo slovenjebistriški dogodek privede do tega, tedaj bodemo mogli reči, da je brezozirnost slovenjebistriške nemčurske klike bila vendar le v korist — državi.

—p—p—

Gospodarski dekliški zavod.

Spisal Vipavec.

Slovenci imamo, hvala Bogu, vendar še dokaj tako imenovanih trdnih velikih kmetiških gospodarskih hiš na kmetih, katerih gospodarji so nam ob volitvah in v gmotnih naših zadevah sploh ravno najvažnejši faktorji. Kako se odgojujejo sinovi takih naših trdnih gospodarjev, večjih posestnikov, ni nam razpravljati pod zgorajšnjim naslovom; le mimo gredoč bodi potoženo, da so v kmetiškem gospodarstvu šolskostrokovno vzgojeni nasledniki gospodarjev le kaj redka prikazen. Pa kako bi to tudi tako ne bilo, saj spadajo kmetiške šole na Slovenskem še k novostim, a kmetovalec je pa povsod bolj ali manj konservativen, osobito bolj kmečki, ako tudi večji posestnik. Hčerke takih naših trdnih gospodarjev, večjih posestnikov odgojujejo se za svoj bodoči poklic, kateri bi moral po naravi njih stanu pač ta biti, da postanejo tudi one čvrste gospodinje v kmetiškem gospodarstvu. Toda te hčerke se odgajajo čisto drugače; in sicer navadno brez izjeme tako. Hčerka dovrši domačo osnovno šolo, v katerem času jo, ako je za to prilika, gospodična ali gospa učiteljica poučuje privatno v ženskih ročnih delih. Po dovršeni domači šoli se ukrene z daljno odgojo kaj različno; ali se hčerka 1.) kar doma obdrži, češ doma naj dela, mati jo bode že sama naučila kuhati in kar je še potreba. 2.) pošlje se v bližnje mesto, da se uči kuhati bodi si v kaki privatni kuhinji ali pa v kaki gostilniški ali hotelski kuhinji. 3.) pošlje se v kak samostan, ali pa 4.) še celo v kak nemški in italijanski dekliški zavod, na primer Lindenau.

Hčerke prve kategorije so z ozirom na njih splošno omiko, kolikor se je more zahtevati danes na kmetih od imovitejšega ženstva, pač pomilovanja vredne, kar se iz njih govora in kretanja spozna lahko koj na prvi pogled. Za gospodarstvo so pa take hčerke, dasiravno poprek o

pravem gospodarstvu vendar kaj malo pojma imajo, vendar boljše, nego one iz vseh naslednjih; kajti one vsaj niso pokvarjene, razvajene, in kot take ne čutijo v sebi višjega poklica, nego postati gospodinje kmetiških gospodarstev. Da se gospodarstvo pri takih gospodinjah v njihovem področju ne more odlikovati nič kaj posebno, umeje se tudi samo ob sebi, kajti več znati, nego se je človek naučil, je pač nemogoče. Tudi v narodnostnem oziru ostanejo iz te kategorije izišle ženske navadno boljše od onih iz naslednjih, kajti še niso okusile tujstva sadu; toda energičnega čustva pa pri njih tudi ni iskati. Da, vendar se rado primeri, da se čuti taka ženska — posebno jako imovita — zaradi neznanja tujega jezika pred drugimi bolj revnimi nekako ponižano, kar skuša pri svojih otrocih s tem popraviti, da jih da učiti tujščino po sili.

Dekleta druge kategorije se nauče res da dobro kuhati, družega pa tudi nič; da, za vse ostalo gospodarstvo nekako otrpnejo, ker se ne ukvarjajo z njim. In kader se zopet na dom vrnejo, takrat nočejo skoraj za drugo vedeti, nego ravno za kuhalnico.

Dekleta druge kategorije so torej za gostilničarska gospodarstva bolj na mestu, kar se tudi celo ujema z njih narodnim čustvom; kajti brž ko se je tako dekle seznanilo v mestni kuhinji tudi s tujim jezikom, ponša se kaj rada z njim doma.

Dekleta tretje in četrte kategorije so pa za kmetiško gospodarstvo celo toliko, kolikor ničle, kajti so se po samostanih in privatnih zavodih odtegnile gospodarstvu popolnoma, takisto pa tudi — narodnemu čustvu. Ko zopet na dom pridejo, vedejo se tako, kakor je bilo opisano v 7. listu „Slovana“. Za kmetiško gospodarstvo niso nikakor vzgojene, za odločno slovensko mater pa še najmanj; in naravni nasledek temu more le ta biti, da za-

ničujejo kmetiško gospodarstvo in narodno čustvo, da, celo sovražijo! In kaj izvira iz tega? Hrepenenje po moži uradniku in ako le mogoče po vrhu še nemčurji ali pa lahonu. Že trgovinsko gospodarstvo jim hoče biti pretežavno, a kaj še le kmetiško. Istina, katero lahko doživimo vsak dan na kmetih, je namreč to, da se poslednji uradniški pisar veliko lažje svojemu stanu primerno oženi, kakor pa dobri kmetiški posestnik, in bodi tudi graščak, že celo — ako nima posestva, dolga popolnoma prostega.

In kam nas bode Slovence to privedlo, ako se bode še ta mali kmetiški kapital, kar ga imamo, po možitvah še dalje odtezal našim kmetiškim proizvoznikom, a trošiteljem, uradništvu itd. pa naklanjal? Zato je pač opravičena želja, da naši deželni poslanci mislijo tudi na osnovo gospodarskega dekliškega zavoda in misel pa tudi prej ko mogoče izvedejo. Le po takem zavodu je mogoče dobiti ženstvo, katero se bode z veseljem posvečevalo kmetiškemu gospodarstvu, katero bode pa tudi s ponosom odgojevalo svoje otroke v narodnem duhu.

Kako naj bi bil tak zavod urejen, hočemo prav na kratko tukaj naslikati. Vsaka kmetiška imovitejša gospodinja na kmetih mora biti tudi v občie omikana; za to naj bi imele v gospodarskem dekliškem zavodu učenke v prvi vrsti priliko, da bi se mogle naučiti v dveh ali treh letih vse tiste temeljne posvetne predmete, katerim se uče v samostanih, neizimši ne popolnega izučevanja družega deželnega jezika (francoščina in angleščina je slovenskim kmetiškim gospodinjam pač popolnoma nepotrebna), neizimši ne narodnega petja, sviranja na klavirji in plesa.

Pouk bi moral biti, kar se umeje že tako samo ob sebi, strogo slovenski. Učenke naj bi se izurile nadalje tudi v ročnih ženskih delih, toda s tem razločkom, da bi ročna dela bila odmenjena bolj kmetiškemu gospodarstvu, nego pa elegantnemu salonu.

Iz samostana pride dostikrat deklica na kmetiški dom, katera zna vesti prav umetne sobne čapke, pantofeljčke, cerkvene blazine itd.; ako pa jo vprašaš: koliko blaga treba za dve rjuhi? ali kako se platno beli? — pa ne vé odgovoriti.

Vsa ženska tako imenovana iglina ročna dela naj bi bila torej kmetiškega značaja: vadile naj bi se dobro krpiti, najnavadnejšo žensko in moško spodnjo obleko prikrajati ter šivati, postelino prirejati itd. Razen tega poučevale naj bi se pa še učenke v tistih gospodarskih strokah teoretično in praktično, katere so v gospodarstvu odločene gospodinji, kakor:

1.) V perilstvu. Učenke naj bi znale dobro prati, likati, perilo spravljati. Naj bi pa tudi znale, kako se lan in konoplja prideluje, kako se dela predivo iz njega, preja in konečno platno. Res se trdi danes prav gostokrat, da se ne izplača platna doma delati, ker je fabriško platno, ali pa že celo, ker je kotonina tako po ceni, da skoraj bolj biti ne more. Pa ta trditev ni povsema istinita, kajti domačega platna vendar ni treba plačevati, in kdo ne vé tega, da je vse kaj družega „bala“ iz poštenega domačega platna, nego pa iz kupljenega, ali še celo iz kotonine. Kjer se prideluje predivo, imajo v zimskem času

ženske (gospodinje, dekleta, deklice) najboljšo priliko kratiti si dolge večere s koristnim poslom: predenjem.

V mnogoteri trdni hiši na kmetih se še nahaja, osobito ob velikih praznikih ali sicer o svečanih prilikah, krasno tkana, trdna stara domača prtenina na mizi. In ako vprašaš, od kod imate to lepo blago, odgovorita ti gospodinja ali gospodar ponosno: to je še moja pokojna mati prela, na gradu v Ljubljani ali v Gradiški je pa tkano. Torej v tako zvanih starih dobrih časih se je doma prelo, zakaj se ne bi danes? V dekliški kmetiški šoli moralo bi se torej tudi vsekako o tem poučevati.

2.) V kuhinji, in sicer priprostem za družino (posle) in v finejšem gosposkem. Marsikako veliko gospodarstvo je pri nas na kmetih, katerega največja nadloga je pač to, da se posli — hlapci, deklice — vedno menjajo, kar je gospodarstvu gotovo jako škodljivo. In zakaj se menjajo? Največkrat zaradi preslabe hrane. Gospodinja morebiti umeje fini izrezek, biftek, rostbef, pastete itd. delati; prav po ceni pa vendar okusne priproste jedi za družino ne umeje napravljati, in nasledek temu je, da jih zapuščajo posli, psujo, še celo obrekuje drugod. Prava skrb poslov ni v gospodarstvu nikakor poslednja reč!

Iz samostanov in zasebnih zavodov domov došla dekleta ne znajo niti mehkega jajca skuhati, kaj še le kaj družega.

3.) V kravstvu in mlekarstvu. Celó v vsakem takem večjem kmetiškem gospodarstvu, kakeršna se nahajajo po slovenskih deželah, izročene so krave direktnemu nadzorstvu gospodinje, kar je tudi prav. Vsaka gospodinja naj bi torej vedela, katerega plemena krave so boljše molznice, katerega slabše; ona naj bi pa tudi dobro vedela, kako je treba krave krmiti, kako sploh gojiti. Vsaka gospodinja večjega kmetiškega gospodarstva naj bi pa tudi vedela, iz česa je mleko, kako se iz njega pravilno nareja surovo in kuhano maslo, sir; kako se mleko rabi sploh v gospodarstvu najkoristnejše.

4.) V reji prešičev in najkoristnejši rabi prešičevine. Koliko slabe, puste, kakor les trde, strašansko po dimu dišeče prešičevine se po Slovenskem ne pouzije! —

5.) V kuretinstvu.

6.) V reji sviloprejk.

7.) V čebelarstvu.

8.) V pridelovanji kuhinjske zelenjadi in cvetlic.

Dosti je pri nas precej velikih gospodarstev s prav obširnimi vrtni, ali ako ni v jednom ali drugem posebnega človeka vrtnarja v službi, preskrbljena je kuhinja vendar prav slabo s zelenjavo (posebno v zimskem času) in to le zato, ker gospodinja le prav malo, ako ne še celo nič ne umeje o vrtnarstvu. No, da je na kmetih, bodi si na oknu, osobito pa na vrtu cvetlice kaj lepo videti, ni treba še le pojašnjevati. Cvetlice imajo na kmetih celo neki poseben pomen, katerega po mestih zaman iščemo. „Lepe cvetlice na oknu, osobito lepi nagelčki, so znamenje lepega dekleta v hiši.“ Tako je. Ali nahaja se, žal! tudi takih velikih kmetiških gospodarstev na Slovenskem, v katerih nima deklice razen o poletnem času niti najmanjše cvetličice, da bi jo mogla podariti komu.

9.) V splošnem gospodarstvu, osobito poljedelstvu, kolikor je gospodinja neizogibno potreba vedeti. To velja tudi o sadjereji in vinstvu.

10.) V poklici ženske in vzgoji otrok. Taka deklinška gospodarska šola bi morala povsena tudi imeti svoje primerno posestvo, oskrbljevano od spretnega oskrbnika. Oskrbnik bi bil tudi učitelj najvažnejših strogo kmetiških predmetov; sicer bi morale biti nastavljene spretnosti učiteljice, to je take, katere bi se morale v ta namen še le izobraziti na enakih zavodih na Nemškem

ali Švicarskem. Prepričani smo popolnoma, da se bode tukaj razviti ideji marsikdo posmejal, to pa čisto nič rde, zaradi tega ostane deklinški gospodarski zavod vende. le „pium desiderium“ vseh onih, kateri proučavajo naše narodne in narodnogospodarske razmere s pravim čutom, pravo oceno. Sicer je tudi ni stvari na svetu, katera, dasi jako pametno izumljena, ne bi našla svojih zasmehovalcev. Kritika je občna last človeštva; samo v tem je razloček, kako se kritikuje.

Dolenjci.

Spisal J. Trdina.

II. Občevanje in narodnost.

Na svetu se nahaja malo narodov in plemen brez primese sorodne in tuje krvi. Tudi Dolenjci je imajo v sebi in med seboj več, nego mislijo učenjaki. Mešali so se dosti z drugimi slovenskimi in slovanskimi, nekoliko pa celo s popolnoma inorodnimi priseljenci. Najprej mi je imenovati Gorenjce. Predno so se naredile železnice, hodili so gorenjski krčmarji in trgovci mnogo bolj pogostoma na Dolenjsko, nego danes. Zlasti jeseni je šel po veliki cesti voz za vozom. Tega živlega in koristnega občevanja se starejši Dolenjci dobro spominjajo in ga zdaj prav bridko pogrešajo. Na potu se je seznanil mnogoteri krepki gorenjski fant z brdsko Dolenjko, ki sta to znanje potrdila dostikrat s poštenim krščanskim zakonom. Tudi med rokodelci in obrtniki se je dobilo že od nekdanj obilo Gorenjcev. Zabavljivo govore Dolenjci, da so jim prišli konjederci in rezarji vsi z Gorenjskega.

Najvažnejši in boljši del vseh doselcev pa so gotovo duhovniki. Vladike so pošiljali župnike in kapelane res da iz vse svoje vladikovine, ali to je sploh znano, da je bilo med njimi vedno največ Gorenjcev. Duhovniki so bili dolgo, dolgo, več stoletij jedini pravi prijatelji našemu narodu in do najnovejšega časa skoraj jedini zastopniki slovenske inteligencije, naš jedini izobraženi stan. Oni so ustanovili Dolenjcem prve šole na kmetih in budili in širili v njih in zunaj njih veselje za nauk in napredek. Vse, kar je Dolenjec vedel in znal o verskih in znanstvenih rečeh, prejel je od njih; ima jih torej po pravici za svoje prosvetitelje in dobrotnike. To pa se nikakor

ne more trditi o gorenjskih uradnikih, še manje pa o nekdanjih novomeških samostancih, kateri so imeli v svoji oblasti razven glavne šole tudi gimnazij. Ti možje so hlapčevali do leta 1848. tako zvesto nemškemu molohu, da se niso mogli niti rojeni Nemci kosati z njimi. Trudili so se in pehali na vse pretrge, rabeč tudi najgrja in najpodlejša sredstva, da bi ponemčili dolenjsko mladino in jo izneverili svojemu narodu.

Občenje z Gorenjci je bilo zmerom tako često, obsežno in jako, da mu se pozna marsikateri sled celo v dolenjskem govorjenju. Dostikrat se sliši na pr.: „Dobr' jutr', dobr' vin!“ itd. Poleg prirode dolenjskega narečja moralo bi se reči: „dobru jutru, dobru vinu“. Mislim, da se je izpremenila po istem potu tudi črka l na konci

besed in slov *v v* ali *prav za prav v u* (*biu*, namesto starejše oblike *bił*, katero so ohranili vshodni Slovenci).

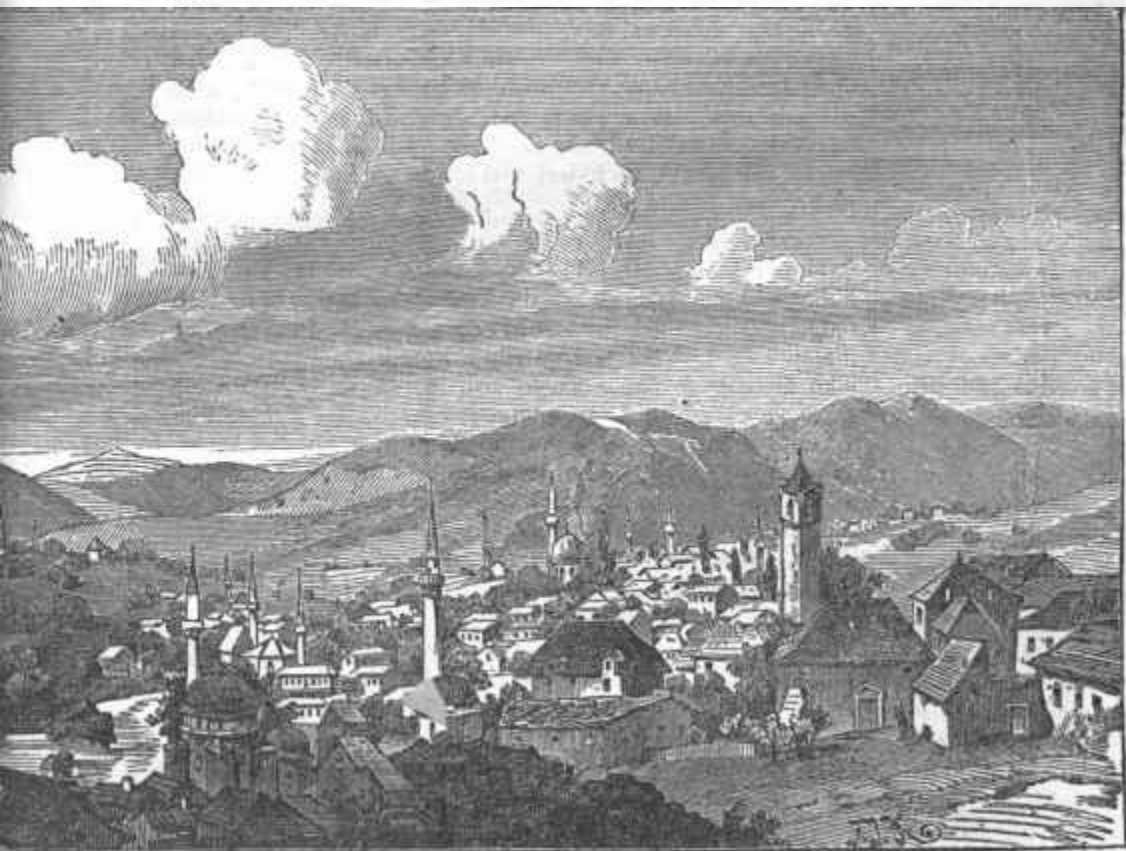
Prav krepek in koristen kvas so neobrtni dolenski krajini okretni, na trgovino in vsak posel in dobiček prekanjeni Ribničani in Lašičani. Mnogo skupaj jih ne živi nikjer ali posamičnih se nahaja precej po mestih in na kmetih. Brež njih ali njih naslednikov ni morda nobena večja občina. S spretnostjo in varčnostjo so si nekateri jako opomogli in obogateli. Tisti, kateri so naseljeni po vaseh, spadajo navadno med najpridnejše in marsikje tudi med najtrdnjše kmete v vsej župi in srenji. Sem ter tja so oživili kako obrtnost ali trgovino, katera je bila domačinom prej neznan. Tako na pr. so mi pravili v Šentjarneji, da so lončarstvo v tamošnjem okraji ustanovili Ribničani. Dolenjci tudi dobro pomnijo, da so jim prinesli

strahovito strmih in nevarnih klancev in gotovo jedna najbolj nerodno in neumno izdelanih cest v vsem avstrijskem cesarstvu. Brez dolenskih trgovcev bi izgubili metliški in čnomeljski sejmi več, nego polovico svoje znamenitosti in brez pobožnih belokranjskih romarjev bi opešali znatno sloveči dolenski božji poti: v Zaplaz in na Žalostno Goro. Skoraj tako, kakor Hrvat, ljubi naš Dolenjec v jedeh česen, še mnogo, mnogo bolj pa luk (čebulo), kateri mu nosijo Belokranjci iz podzemeljske župe in obližja. Še težje, nego Dolenjci brez luka, prebili pa bi Belokranjci brez svojega varuha sv. Feliksa, čegar svetinje jim dele svoje neskončne milosti in blagoslove v novomeški kapiteljski cerkvi. Štajarski Slovenci na Dolenskem niso redki, sosebnno veliko jih je med romarji. Ne bodem trdil, da so iznašli oni igranje pojetičnega

kola, ki se vrši o ponočnem času blizu nekaterih romarskih cerkev in se zove „vrtec“. Res pa je, da so vodili to igro in pridigali med njo fantom in dekletom že kakih 50 let samo Štajarci, kakor da Dolenjci do te časti ne bi imeli pravice.

Trdne in blagodejne vezi sklepajo že od najstarejših časov dolenske Slovence s Hrvati. Skupno so prelivali na sto boriščih svojo kri v ljutem boji s krvoločnimi Turki. Skupno so se dvignili za sveto „staro pravdo“ proti peklenški svojati brezdušnih graščakov. Tudi zgodovinskih nesreč se je polastila jednako meča obeh narodov. Hrvaški vodnik kmečke vojske Matija. Gubec je naš slovenski kralj Matijaž, ki dremlje in čaka v hrvaških in slovenskih hribih (razven drugih tudi v Gorjancih) časa in prilike, da se bode prebudil na maščevanje in osvobodil z istim mečem hrvaške in slovenske

brate. Ko so se polegale vojne nevihte, nadomestilo jih je mirno trgovanje in prijazno občevanje obema narodoma na jednako korist. Hrvatje so jeli prodajati našim sprednikom svoje pridelke, zlasti žito in vino, v zameno pa kupovati od Dolenjcev kuretino, sadje in presnino in dobivati ponajveč iz njihovega okraja spretnih in pridnih delavcev in obrtnikov. Glavni središči te trgovine sta bila v novejšo dobo razven Zagreba Karlovec in Sisek. V Sisek je šlo tudi blago iz Bosne in drugih turških pokrajin in se pošiljalo od tod na Novo Mesto v Ljubljano in dalje. Brez števila zatiranih slovenskih tlačanov in vojaških begunov si je iskalo zavetja in nove domovine in našlo oboje v hrvaških gozdih, mestih in gradovih. (Dalje prihodnjič.)

pred sto leti najprvi krumpir ribniški lončarji. Gospodinji, ki je kaj od njih kupila, dali so ga jeden ali več kosov za seme s poukom vrcd, kako ji ga treba saditi in gojiti. Prejšnja leta je romalo mnogo dolenskih žen in deklet, vmes pa tudi nekoliko možakov v Ribnico in dalje na Goro, gledat in poslušat zamakneno Lenčiko. Vsem tem potnikom se je priljubil čedni trg s krasno delanim obližjem in dostikrat sem čul iz njihovih ust resnično besedo, da bi bila dolenska stran imovitejša in srečnejša, nego je, ko bi se delalo in živelo v njej tako pametno, kakor v ribniški dolini.

Dolenjci občujejo in trgujejo prav marljivo tudi z Belo Krajino, dasi jih veže ž njo cesta, ki je polna

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(*Ljubljanski vladika — na vidiku.*) In sicer nikdo drugi, nego olomuški rezidijalni kanonik Premierstein. Z Dunaja se namreč poroča iz prav zanesljivega vira, da si ga minister Conrad prizadeva na vse pretege posaditi na škofovski prestol ljubljanski. Znano je pa tudi, da v tem oziru sam gospod kanonik ni nedelaven in res čujemo, da že nekoliko dni razvija prav občudovanja vredno delavnost. — Torej ni še nemogoče, da po blagem Ivanu Zlatoustu in plemenitem, a prerano umrlim dr. Iv. Gogali dobimo za višjega pastirja moža, katerega bi bili isto tako veseli, kakor istrski Slovani poreške vladikovine dr. Flappa. In tega: caveant consules — državni poslanci!

(*Tržni red za mesto Ljubljano.*) kateri je, kakor znano, mestni zastop ljubljanski vrnil deželni vladi kljubu njeni zahtevi, da se ima predložiti tudi v nemškem jeziku, vendar le zopet samo v slovenskem izvorniku, — potrdila je visoka c. kr. deželna vlada. Z veseljem pozdravljamo ta njen korak, kateri nam je v nekako poročtvu, da med njo in najvažnejšim samoupravnim zastopom v deželi v prihodnje prav v smislu upanja, katero je izrekel volilni odbor o poslednjih dopolnilnih volitvah v svojem oklici, ne bode nikakega nesporazuma, temveč, da bosta skupno delovala v prid mestu in državi. Vladno ravnanje nam je v dokaz, da ne pozna malenkostne občutnosti in da nikakor neče žaliti narodne samosvesti ljubljanskega mestnega zastopa. Onim gospodom, kateri so že oznanjevali urbi et orbi, da je narodni mestni zastop dospel na razpotje, morebiti ne bode ljubo, da se je stvar tako zasukala; značajnim in v narodnih vprašanjih nevpogljivim mestnim odbornikom pa je vsekakor v popolno zadostilo.

(*V mestni zastop ljubljanski*) je bil v torek voljen gosp. Henrik Ničman.

(*Enketa o dolenski železnici.*) katero je vsled deželnozbornskega sklepa sklical kranjski deželni odbor, zborovala je te dni v Ljubljani. Udeležili so se je nekateri zastopniki dolenskih občin in med njimi tudi župan novomeški g. dr. Albin Poznik. Po raznih posvetovanjih se je izbral stalen odbor, kateremu bode naloga, dogovarjati se z interese o doneskinih in vse storiti, da se konečno uresniče te vroče želje vsega Dolenskega. Daj Bog, da bi mogli o kratkem poročati o pozitivnih uspehih odborovega poslovanja.

(*O slovenjebistriški aferi*) govorimo danes obširnejše na drugem mestu. Tu imamo samo omeniti, da po zanesljivih poročilih iz Slovenske Bistrice v dan shoda ni bilo znanega velikonemškega kričača in hujskača Nageleta v Slovenski Bistrici in da se je cesarska zastava morala sneti na povelje c. kr. poverjenika Mirbacha.

(*Znani jezikoslovni modrijan prof. Nagele*) je prejel nedavno po pošti od nemškega „Šolskega društva“ 4000 goldinarjev. Ni nam znano, za kaj je določen ta denar; a motili se ne bodemo, ako trdimo, da se imajo z njim podkupljevati po javnih šolah nameščeni učitelji za rovanje proti slovensčini in pridobivati za velikonemške agitacije. Ker se na ta način morejo le pokvariti značaji in ker je tako ravnanje prenemoralno; ker dalje budi in razunema politične strasti, bila bi dolžnost kompetentnim oblastim, da svoje stališče pojasnijo prof. Nageletu. Saj še ni dolgo, kar smo brali, da se je minister izrekel neki učiteljski deputaciji, da si želi, da bi se učiteljstvo ne udeleževalo političnih bojov. Ministerska moč menda vendar še seza tudi na Štajarsko!

(*Prvi „Narodni dom“ v Norem Mestu.*) Ker se je dozdej oglasilo 120 delničarjev za delniško društvo „Prvi narodni dom v Novem Mestu“ in ker je društvu še od druge strani 4000 goldinarjev zagotovljenih (vitez

Schneid in dr. K. Slanec vsak po 2000 goldinarjev), vabijo se isti na prvi občni zbor 18. maja 1884. ob 10. uri dopoldne v čitalnici v Novem Mestu, da se 1.) določijo pravila in se sklene delniška pogodba in da se 2.) voli začasni upravni odbor. Vsi, ki so podpisali delnice, naj pošiljajo od 1. junija počenši vsak mesec najmanj 2 goldinarja na vsako delnico c. kr. notarju g. dru. Albinu Pozniku v Novem Mestu. — Tako vidimo, da bodo Novomeščani kmalu dobili „Narodni dom“; kakor čujemo, bodo ga dozidali še to leto.

(*Shod županov*) dne 18. maja ob 2. uri popoldne bode pri g. M. Valenčiči (Fajdiguci) v Trnovem. Namen shodu je, pogovoriti se, kaj je treba vzajemno storiti, da se odvrne dolini in obširni okolici preteča nesreča — prodaja vode Bistrice in Reke tržaškemu mestu.

Vsi gg. župani naj pridejo dne 5. in naslednje dneve meseca junija t. l. s polnoštevilnim občinskim odborom v Bistrico, kder naj odkritosrčno, soglasno in brezpogojno izreko svoje misli proti prodaji omenjenih vod. — Ta shod je sklical župan v Premu g. Andrej Frank, zato se nadejamo, da se bodo tudi drugi župani z enakim navdušenjem udeležili shoda, kajti vodi Reka in Bistrica sti še jedina nit, na kateri visi obstoj in napredek njenih prebivalcev.

(*Gledališki vlak v Prago*) snujejo nekateri domoljubi v Ljubljani. Odpeljati bi se imel o počitnicah. Kolikor je doslej znano, bile bi cene tako niske, da bi se mogel vsakdo udeležiti izleta v „zlatu mater Prago“. Zanimanje za ta vlak je v narodnih krogih ljubljanskih tudi jako živo in že danes smelo trdimo, da se iz Ljubljane same popelje z njim najmanj sto oseb. — Ker se ima s tem res prekrasnim dejanjem pokazati unanjemu svetu, kako se je že globoko v slovanskih narodih ukoreninila ideja slovanske vzajemnosti in zasvedočiti bratovska ljubezen do političnih zaveznikov naših, prepričani smo, da se oglasi tudi mnogo rodoljubov iz vseh ostalih krajev naše domovine. — Nadejamo se, da nam bode o tej zadevi mogoče o kratkem poročati kaj več.

(*Učiteljska konferencija šolskega mestnega okraja ljubljanskega*) bode 29. maja v magistratni dvorani ob 8. uri zjutraj. Dnevni red: 1. Poročilo okrajnega šolskega nadzornika; 2. Predavanje g. Beleta: Kedaj in kako naj se poučuje drugi deželni jezik; 3. Razgovor o šolskih knjigah, katere naj se rabijo za bodoče leto; 4. Volitev poslancev v deželno učiteljsko konferencijo in 5. Razni nasveti.

(*Slovensko pevsko društvo.*) Narodno petje je jako važen faktor za probujenje in utrjenje narodne zavesti. Marsikedar si pridobi pesen srce, katero je bilo neobčutno za najlepše besede in ravno prekrasno, ginljivo in melodijsko naše petje je bilo, ki je v prvih dneh narodnega probujenja delalo čuda; katero je pridobilo mnogo mlačnih mož, da so stopili v vrsto bojevnikov za sveta naša prava. Prav srečna je tedaj misel ptujskih domoljubov, ki so ustanovili slovensko pevsko društvo, iz katerega bi se imela polagoma razviti slovenska pevska zveza. Priporočamo tedaj vsem domoljubom kar najtopleje, da podpirajo prevažno to društvo s tem, da mu pristopajo za podporne člane. Vsa dosedanja pevska društva, naj si že bodo samostalna ali čitalniška, pa naj pristopijo društvu za prave člane. Veliko sadu si od tega najnovejšega društva obetamo zato, ker mu je namen prirediti vsako leto po jedno slovensko pevsko slavnost, katera bi se imela vršiti vselej v kakem drugem slovenskem mestu v velikih razmerah. — In to je gotovo, da nobeno politično zborovanje ne bi imelo toliko trajnega uspeha, kakor taka pevska slavnost.

(Za regulacijo Vipave) je dovolilo ministerstvo znesek 5000 goldinarjev. Zahvaliti se ima vipavska dolina zato posebno visokorodnemu gospodu deželnemu predsedniku, kateremu je, kakor dokazuje dosedanje njegovo poslovanje, res prav celo pri srci gmotni napredek dežele.

Od Vrbskega jezera dne 12. maja. [Izv. dop.] (Proti nemčurskim frazam.) Nemčurji in nemški liberalci imajo le nekaj praznih besed, s katerimi naš narod duševno pobijajo. V kalni vodi je dobro loviti ribe; nemčurji pa našim ljudem s svojimi frazami pamet mešajo, potem jih pa v svoje mreže lové. Najnavadnejša fraza je ta, „da Slovenec ne more živeti brez nemškega jezika“. S tem pregovorom slepijo še omikane Slovence. Gospoda dr. Vošnjak in J. Dečko sta na shodu „Slov. društva“ v Slov. Bistrici to vsakdanjo nemčursko frazo dobro osvetila. — Nemčurji tudi pravijo, da nam le iz „ljubezni“ in skrbi do naših otrok usiljujejo nemške šole. Ta prenežna ljubezen nemških liberalcev za nas, ta je res nekaj vredna! — Tretja fraza je ta, da se s slovenskim jezikom nikamor ne pride. (Kakor bi bili Slovenci cigani, da bi se vedno po svetu klatili! Seveda, nekaterim bi bilo ljubo, ko bi vsi Slovenci prišli za popotni les in odpotovali tje, kjer poper raste!) Tudi te dve frazi je g. Dečko dobro zavrnil.

Pri nas na Koroškem imajo pa še nekoliko drugih fraz. Če Slovenci zahtevajo svoje pravice, očita se jim vedno, „da deželni mir kalé, da so hujskači“. — Potem imajo spet drugo frazo in pravijo, da slovenski otroci že od doma slovenski znajo, da se jim tega ni treba učiti, da morajo torej biti šole nemške. Tudi s to frazo se ujame mnogo kmetov. Naposled imajo še to frazo, da naši kmetje ne razumejo nove slovenščine. Da je ta jezik zmes iz hrvaščine, ruščine itd.

Samo te fraze imajo, in vender ž njimi uznemirjajo slovensko ljudstvo na Koroškem in Štajarskem. Ljudstvo ne mara dolgih razprav in člankov v naših novinah, ono hoče „jedro“ zvedeti v nekterih besedah: praktični nemčur izmisli brž kako frazo in — kmeta pridobi za se. Ako te fraze izpodbijemo, koristili bomo Slovenstvu na nemški meji silno mnogo! Zato predlagam: Naj g. Dečko spiše

knjižico, v kateri naj te fraze v lahko umljivem, šaljivo osoljenem spisu zavrne; ta knjižica naj se natisne v 20.000 odtisih, kateri naj se zastonj raztrose po Koroškem in Štajarskem med slovenske kmete. Tudi jaz bi hotel spisati to knjižico, ako se oglasi rodoljub, da bo knjižico založil. Kaj pravite temu?

Iz Gorice, v dan 13. maja. [Izv. dop.] Obljubil sem vam, da bodem že za zadnji list poročal o narodnem shodu in vinski razstavi v Dornbergu, pa žal! da nisem utegnil. Zato pa hočem danes obljubo izpolniti. Vinska razstava se je letos kaj dobro sponesla: razstavljenih je bilo mnogo več in boljših vin, nego lani. Udje poverjeništa, ki so cenili vina, ponajveč italijanske narodnosti, priznali so izrečno, da Slovenci v tem oziru dobro in hitro napredujejo. Ta pohvala pa bodi bratom na Vipavskem v spodbujajo, da bode napredek vsako leto znaten.

Popoldne ste dospeli v Dornberg goriško podporno in bralno in ajdovsko podporno društvo, obe navdušeno sprejete od domačinov, katerim so bili na čelu župan in dva odbornika. Ljudstva se je nabralo toliko, da je imela veselica na dvorišči Šinigojeve gostilne podobo taborja. Godba, petje, govori, srečkanje so nam kratili čas pri izvrstni kapljici, tako da je prehitro došel čas ločitve. Veseli nas, da so se ti shodi v Dornbergu tako priljubili, da postajajo pravi narodni shodi v slov. Dornbergu. Ko bi se res ustanovil tramvaj čez Kras v Ajdovščino do Vipave od jedne in do Dornberga od druge strani, postal bi Dornberg sploh nekako središče za doleno vipavsko dolino, kakor je Ajdovščina sedaj za gorenjo stran. Ta črta tramvaja bi se tudi gotovo izplačala, ko je to o črti čez Gorico dvomljivo.

Poverjeništvu za ribarjenje v jadranskem morji je svoje delo dovršilo; govori se, da se je doseglo polno soglasje strank, vender o vsebini tega soglasja ni — vsaj meni — ničesar znanega. Za večkrat že omenjeni banket bilo je vse tako urejeno, da je gostom samo trebalo priti, celo jedila so bila že pripravljena, a smrt cesarice Marije Ane je prouzročila, da so se najprej avstrijski in za njimi tudi italijanski delegati odpovedali svečanosti, kar jim je bilo gotovo všeč z ozirom na to, da je vlada le pogojno banket privolila: zahtevala je namreč, da so se ji govori že naprej predložili v pregled.

Ostali slovanski svet.

(Mostar.) [K sliki.] — Mostar, glavno mesto v Hercegovini, razprostira se kraj reke Neretve v oski dolini, kateri je na vzhodu pogorje Podvelež, a na zahodu gora Hum. Po gori Holmu se je imenovala v srednjem veku vsa severna Hercegovina „Zahumlje“. Obe gori sti si tako blizu, da se velik del Mostara razprostira po njenih straneh, ali se na severovzhodu in jugu zopet tako oddaljuje, da je Mostaru na jugu široko polje Mostarsko, na severji Bjelopolje in Crničko polje.

Mostar je prostorno mesto, dolgo uro hoda, a široko pol ure hoda. Posebno važna je tista ulica na vzhodni strani kraj Neretve, kjer je na jedni strani trg, a na drugi poslopje deželne uprave in stara trdnjava. Mesto je sicer lepo in čisto, ali hiše so zidane jako nepraktično, ker ima malokatera več, nego dve okni, a pred ulicami so ograjene z visokimi zidovi. Med hišami so prostorni vrti, vinogradi, polja. Ukusnejše so zidane nove zgradbe, na pr.: srpska pravoslavna in rimokatoliška šola, dvor rimokatoliškega vladike v Vukodolu in vojašnica. Na vzhodni strani je do 500 prodajalnic; nekatere izmed njih so jako lepe. Mostar trguje namreč z Dobrovnikom in Trstom. Najimovitejši trgovci so Srbi. V Mostaru je tudi lekarna, vojaška bolnišnica in nekoliko gostilnic.

Okolica Mostarja je lepa; podnebje prijetno; snežuje malokedaj; tu lepo rase vinska trta. Gozdove mostarske so uničili Rimljani in Benečani, in je zlasti gora Hum pravi golovec. Mostar nima dobre pitne vode.

Mostar ima čez 30.000 prebivalcev, med katerimi je 20.300 mohamedancev, čez 5000 Srbov pravoslavnih, do 3000 rimokatoliških, 1000 ciganov in do 100 židov.

Srbi pravoslavni prebivajo v mestnem predelu, kateri se imenuje Bjelušina. Tu je v Suvodolini vladčin dvor, samostan in cerkev, katera je bila dozidana 1835. leta. V najnovšem času so sezidali Srbi novo in mnogo lepšo cerkev in imajo tudi dve narodni šoli.

Katoličani prebivajo v Podhumu. Leta 1870. so jeli zidati novo cerkev, a leta 1870. kraj cerkve tudi novo šolo. Od leta 1872. imajo tudi tiskarno, kjer se tiskajo šolske bukve.

Mostar je spojen z glavno cesto z Bosno in Jadranskim morjem, a drugi poti drže iz Mostarja v Ljubušku, Stolac, Nevesinje in ostale kraje Hercegovine.

(Slovanski jeziki na švedskih učiliščih.) Kako ves omikani svet od dne do dne bolje spoznava važnost Slovanstva in imenitnost slovanske prosvete, dokazuje vest, ki je prišla iz Stokholma. Po vseh srednjih šolah švedskih se bode namreč uvel ruski jezik za obvezen učen

predmet in na vseh vseučiliščih se ustanové stolice za slovansko jezikoznanstvo.

(*Bedřich Smetana,*) slavni češki skladatelj, umrl je dne 12. t. m. Smrt ga je tedaj rešila duševne muke.

(*Aleksander Lesser,*) jeden iz najstarejših zgodovinskih slikarjev poljskih, umrl je preteklega meseca v Varšavi, doživlevši sedemdeseto leto svojega življenja. Porodil se je

namreč 1814. leta v Varšavi, kjer je dovršil umetniško akademijo. Leta 1832. se je napotil v Draždane in v Monakovo, a v domovino se je vrnil 1846. leta. Svojo popularnost je dosegel s slikami, katerim snovi je zajemal iz svetega pisma, tako n. pr. Vnebovzetje Kristusovo in Sv. Magdala; sicer pa je tudi njegovih slik mnogo iz poljske zgodovine.

Razne novice.

(*Dolgovi vseh držav evropskih*) so iznašali l. 1881. 4.415.222.271 funt. šterlingov (1 funt šterlingov = 10 gld. v zlatu). Vsa Evropa ima zdaj 3.860.045 vojakov stalne vojske, 12.454.867 rezerve, 280.534 mornarjev, 280 oklopnic in 1396 brodov. — Francosko ima 1.487.000 vojakov in 3486 topov; Nemško 1.287.690 vojakov in 2892 topov; Avstrija šteje 1.400.000 vojakov in 1600 topov; Italija ima 1.378.000 vojakov. Rusija lahko postavi na noge 2.322.000 vojakov; Angleško 200.000 vojakov, okoli 400 parnikov in 120 manjših ladij. Srbija šteje 15.000 stalne vojske, Bolgarska 17.000, Grška 145.000, Rumunija 43.000.

(*Oficijozne novine v nemškem cesarstvu.*) Za pogovora o zadevah, tičočih se podaljšanja socijalnega zakona, unel se je v nemškem parlamentu hud govorniški dvoboj med železnim državnikom Bismarckom in poslancem Richterjem. O tej priliki je vprašal Richter Bismarcka, kako je z rep-

tilnim zakladom za volitve, in kje ostajajo milijoni, katere dobiva Bismarck vsako leto od kralja Georga. Z velikim delom tega denarja se podkupljajo novine, da vse hvalijo, kar dela vlada in Bismarck in da grajajo vsakega, kdor se ne ujema z njima. Tako se širi in dela napačno mnenje in Bismarck naposled vara samega sebe, kader mu veruje.

(*Bismarck o liberalizmu.*) Dejal je zopet, da mu je vse jedno, s katero stranko vlada, samo da doseže namen in koristi državi. Bismarck je tudi rekel, da je odločno zoper liberalizem, kakor ga ima v mislih stranka naprednih demokratov, kateri, misli on, ne bi mogli vladati in uzdržavati državnega reda in mirnega razvijanja. Ta liberalizem, dejal je Bismarck, bodem vedno pobijal do zadnjega izdiha. To je moja prokleta dolžnost (*verfluchte Pflicht und Schuldigkeit*) kot služabnika cesarja.

Politični razgled.

Z ozirom na zadnjo afero v Slovenski Bistrici je interpeloval g. Raič vlado v državnem zboru, kaj misli ukreniti, da se bode avstrijska zastava smela razobešati v prihodnje in da se ne bode smela odstraniti tako sramotno.

V državnem zboru je bil sprejet zadnji odstavek §. 28. tiskovnega zakona od 17. decembra 1862., kjer se zdaj določuje, da verni posnetki iz javnih razprav državnega zbora niso kažnjivi. Dostikrat se je namreč zgodilo, da so bili taki posnetki konfiskovani; zdaj se tedaj listom ne bode več treba bati enakih konfiskacij.

Naši rojaki na Ogrskem se pripravljajo za volitve. Oni so nezadovoljni z ministrom Tiszom ter bi radi na njegovem mestu imeli mladega grofa Alb. Apponya. V ta namen se trudijo, da bi v državnem zbor peštanski volili takega poslanca, kateri bode s svojim glasom pod-

piral grofa Apponya. Naši Prekmurci hočejo imeti za poslanca Aleksandra Ernusta moravskega gospoda ter se bodo zanj potegnili na volišči, a vladna stranka je postavila za kandidata Teodorja Széchenya, gorenjelendavskega grofa. Katera stranka bode zmagala, ne da se še zdaj določiti.

Kitajska vlada je sklenila pogodbo s francosko. V tej pogodbi priznaje kitajska vlada francosko poveljeništvo nad Tonkinom in Anamom. Kitajci ne bodo trebali plačati vojne odškodnine. Pokrajine Knang-si, Kuan-tung in Jeun-nan so zdaj pristopne občni trgovini.

Še 23. p. m. je poslal lord Granvilles poslance Gordonu v Sudan vprašati, koliko vojakov potrebuje in zahteva, da bi se rešil iz nevarnega položaja. Toda koliko mu jih je obljubil Granvilles, to ni znano. — Mahdi je ukazal svojim četam pomikati se v gorenji Egipt.

Tržne cene v Ljubljani

dne 14. maja:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 96 kr., ječmena 5 gld. 20 kr., ovs 3 gld. 25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 20 kr., prosa 5 gld. 69 kr., koruze 5 gld. 20 kr., krompirja 2 gld. 50 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.

Kilogram: maslo 96 kr., svinjsko masti 86 kr., surove slanine 64 kr., okajane slanine 74 kr., surovega masla 85 kr., govejega mesa 64 kr., teletine 64 kr., svinjine 72 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2 kr., 1 pišče 45 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 23 kr., slame 1 gld. 96 kr.

Poprava. V 19. številki, str. 150, z desna v 4. vrsti od zgoraj mora namesto besede „funtov“ stati beseda „centov“.

Prihodnja številka „Slovana“ izide zaradi praznika v sredo 21. t. m. popoldne.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajejo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa urednistvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.